

עיר וקדיש מזו שמיא נחית

תשבת מפי זרעו

ל"ג בעומר

בהלכה ובאגדה,

מאמרים, עובדות, סיפורים, הנהגות, והלכות, מרתק במיוחד!

ל"ג בעומר בהלכה ואגדה

~עובדות, הנהגות, מעלת היום, הלכות, מאמרים~

מאת: הרב דוד אטדגי שליט"א רב ומו"צ ק"ק כורש קטמון ירושלים ת"ו |
alonekachtov@gmail.com לקח טוב במייל

חלק האגדה

רבותיו של רשב"י

רבותיו של רשב"י היו, רבי יהודה בן בבא שהסמיכו להוראה, (כדאיתא בגמ' סנהדרין ד.) וכן רבי עקיבא שאחר שנפטרו לרבי עקיבא עשרים וארבעה אלף תלמידים שמתו מפסח עד פרוס עצרת, ירד לדרום ולימד תורה לחמשת תלמידיו, שהם רשב"י, רבי מאיר בעל הנס, רבי יהודה בן אלעאי, רבי יוסי, ורבי אלעזר בן שמוע. (יבמות דף סב).

ספריו ותורתו

דברי תורתו של רשב"י זיע"א מוזכרים במקומות רבים, במשנה ובתלמוד בבלי למעלה מאלף פעמים ובכללות שמו הוזכר למעלה מאלפיים פעם, (ליקט אותם בספר מידות הרשב"י ע"ש) בנוסף, חיבר רשב"י כמה ספרים, "ספרי" שהוא מדרש הלכה על ספר במדבר וספר דברים (כמבואר בגמ' סנהדרין פו. סתם ספרי רשב"י). וכן את ה"מכילתא" מדרש הלכה על ספר שמות.

וכן את "הזוהר הקדוש" שחיברו יחד עם החבריא קדישא, לאחר שהות של שלוש עשרה שנה במערה, ורק חלקו נמצא בידנו לאחר שמצאו חלקים ממנו בסוף תקופת הראשונים, בנוסף חיבר את מאמרי ה"רעיא מהימנא" על שם משה רבינו – רועה נאמן והלא המה מפוזרים בספר הזוהר. וכן את "ספרא דצניעותא" חמשה פרקים כנגד חמשה חומשי תורה, ומפוזרים גם הם בספר הזוהר. וכן את "תיקוני הזוהר" שהוא מדרשים על בראשית. וכן את ה"אידרא רבא" בתורת הנסתר.

הוחבא בתוך מערה מפני הגזירה

מעלותיו הרבות של רשב"י הגיעו לו דווקא מתוך יסוריו, וכמו שמסופר בגמרא (שבת לג), שפעם אחת היו יושבים רבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון והיה יהודה בן

אומרת "ספקולא" לשון של מיתה, היתה נצודת ונלכדת, אמר צפור מבלעדי שמים אינה נצודת נפש אדם לא כל שכן? יצאו מן המערה וראו שדבר הגזירה שקטה, כל מקום שהיה רבי אלעזר מכה, היה רבי שמעון מרפא, אמר לו רשב"י בני די לעולם אני ואתה, עד שבית עם חשכה, ראו זקן אחד כשהוא אוחז בידו שתי אגודות של הדסים, ורץ סמוך לבין השמשות, אמרו לו אלו למה לך? אמר להם לכבוד שבת, אמרו לו ולא די לך באחד? אמר להם אחד כנגד זכור, והשני כנגד שמו, אמר לו רבי שמעון לבנו ראה כמה חביבות מצוות על ישראל ונתישבה דעתם.

בנו ונכדו

אודות בנו רבי אלעזר שהתחבא עם רשב"י במערה כמו שהבאנו לעיל, מסופר בגמרא (בבא מציעא פד) שלאחר שנפטר רבי אלעזר היה טמון עשרים ושתיים שנה בעליית הגג שבביתו כפי שצויה לקרוביו בכדי שלא ינהגו בו כבוד דבר פלא היה בגופתו של רבי אלעזר שכשהיתה שיערה נשמט ממנו היה מופיע דם במקומה להראות שדמו לא קרש שהיה כחי.

עוד דבר נפלא מסופר עליו שכשהיו באים שני אנשים לדין היו עומדים ליד שער ביתו וזה אמר את טענתו וזה אמר את טענתו והיה קול יוצא מהעלייה ואומר איש פלוני אתה חייב איש פלוני אתה זכאי לאחר עשרים ושתיים שנה בא רשב"י בחלום ורמז שהוא רוצה את בנו לידו אולם כאשר באו לקבור את רבי אלעזר בערב יום כיפור היה נחש בפתח המערה של רשב"י, וכשהגיעו עם ארונו של רבי אלעזר זו הנחש ופתח להם את הדרך.

עוד מסופר שם שכאשר נפטר נכדו של רשב"י רבי יוסי באו לקבורו במערה אולם המערה לא נפתחה, יצאה בת קול ואמרה לא שרבי אלעזר גדול מרבי יוסי אלא

גרים (שהיו אביו ואמו גרים), יושב לפניו פתח רבי יהודה ואמר כמה נאים מעשיהן של אומה זו רומי, שהרי תקנו שווקים, תקנו גשרים, תקנו מרחצאות, רבי יוסי שתק, נענה רבי שמעון בן יוחאי ואמר, כל מה שתקנו לא תקנו אלא לצורך עצמן תקנו, שווקין להושיב בהן פרוצות, תקנו מרחצאות כדי לעדן בהן עצמן, תקנו גשרים כדי ליטול מהן מכס.

הלך יהודה בן גרים וסיפר דבריהם למקורביו, ובשמעו למלכות אמרו, יהודה שעילה יתעלה ויהיה ראש המדברים בכל מקום, יוסי ששתק יגלה לצפורי, שמעון שגינה יהרג, הלכו רבי שמעון ובנו והתחבאו בבית המדרש, כל יום היתה אשתו מביאה להם פת וכד של מים וסעדו, כשגברה הגזירה אמר לבנו נשים דעתן קלה עליהן, שמא יצערוה ותגלה מקומנו. הלכו והתחבאו במערה, נעשה גם ונברא להם עץ חרובים, ומעין מים והיו מסתפקים מהם, והיו פושטים בגדיהם ויושבים עד צוארם בחול ועסקו בתורה, ורק בזמן התפלה היו מתלבשים ומתעטפים ומתפללים ואחר כך היו חוזרים ופושטים בגדיהם, כדי שלא יבלו. אחר שישבו רבי שמעון ובנו שתיים עשרה שנה במערה בא אליהו הנביא ועמד על פתח המערה ואמר מי יודיע לבן יוחאי שמת הקיסר ובטלה הגזירה,

כששמעו אותו יצאו וראו בני אדם כשהם חורשים וזורעים, אמר רבי שמעון מניחים חיי עולם ועוסקים בחיי שעה, וכל מקום שהיו נותנין עיניהם מיד היה נשרף, יצאה בת קול ואמרה להם להחריב את עולמי יצאתם? חזרו למערתכם, חזרו למערה עוד שנים עשר חודש שכך משפט רשעים בגהנם שנים עשר חודש, יצאה בת קול ואמרה צאו ממערתכם, יצאו וישבו על פתח המערה וראו צייד עומד וצד ציפורים ופורס מצודתו, כששמע רבי שמעון בת קול אומרת "דימוס דימוס" – לחיים, היתה הציפור ניצולת, ואילו כששמע בת קול

ל"ג בעומר בהלכה ואגדה

~עובדות, הנהגות, מעלת היום, הלכות, מאמרים~

מאת: הרב דוד אטדגי שליט"א רב ומו"צ ק"ק כורש קטמון ירושלים ת"ו |
alonenkachtov@gmail.com לקח טוב במייל

צדיק (ל"ג בעומר), ובסידור תפילה עפ"י האר"י שער ל"ג בעומר עמ' ריח. ובס' סכר דוד מאמר ג' פל"ח. וכן בס' ויקח עובדיהו ח"ד דרוש צ"ט, ובשיח יצחק אלפיה עמ' קכו, וע"ע להחיד"א בספרו מראית העין ליקוטים סי' ז אות ח', וע"ע בק' ל"ג בעומר עמ' יב' שקיבץ כעמיר גורנה, והוכיח שכך הוא האמת, ודחה דברי המערערים על זה. עיי"ש.

יום ל"ג בעומר – יום המתקת הדינים

ספר מאור ושמש השלם (ח"ג רמזי ל"ג בעומר עמ' קעב) כתב, וביום ל"ג לספירה שהוא הוד שבהוד נמשכו כל החמשה חסדים להחמשה גבורות כנ"ל, שיסוד הוא כללות ומלכות הוא כללות דכללות, ונמתקו ביום ל"ג לספירה כל הגבורות בשרשן, לכן אנו עושים יום זה יום טוב, וזאת היה בכוחו של רשב"י להעלות כל הגבורות לשרשן ולהמשיך חסדים מגולים על עם ישראל ע"כ.

בכל שנה ממליץ רשב"י על נשמות

כלל ישראל לעלותן דרגה

כתב בספר שיח יצחק לרבינו יצחק אלפיה (עמ' קכו), "טעם לשבח שנהגו בכל תפוצות ישראל לעשות הלולא ושמחה רבה ביום ל"ג בעומר שהוא יום פטירת רי שמעון בר יוחאי זיע"א יותר מכל שאר הצדיקים זיע"א, היה אומר מו"ר א"א זלה"ה, כי מכל הצדיקים לא היה אחד שהבטיח לכללות ישראל להצילם מיום הדין ולפטרם מן הדין כי אם רשב"י כדאיתא בסוכה דף מה ב' וכו', ומי הוא זה אשר יצדק בטענותיו ביום הדין והנורא? ומי יצילנו מדין שמים? אם לא רבי שמעון בר יוחאי זיע"א שהבטיחנו? ולזה אנחנו שמחים וביותר ביום פטירתו, היות וכל נשמה ביום פטירתה דנין אותה ומעלין אותה מדרגה למדרגה, היות עליונה, והואיל ובאיתו יום גם כן הא ממליץ טוב בעד כללות ישראל וממתיק הדינים מעליהן, ע"י הסנגוריא שהוא מלמד עליהם לפני מדת הדין. ולזה באותו היום של פטירתו עושים כמה סעודות ושמחות

ויצר ה' אלקים עפר מן האדמה – עפר הקבר של רשב"י במירון

כתב בספר אמרי נועם הוורויץ (ח"ב עמ' קטו אות י') וז"ל: וידוע מדברי הרמ"ע מפאנו אשר "ויצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה (בראשית ב ז) רמוז אשר "ויצר" עולה "מירון" ורומז על עפר קבר של מרון, כי רבי שמעון בר יוחאי הוא ה"אדם" אשר שנאמר בעבורו (שם) "נעשה אדם" גם איתא "ויפח באפיו נשמת חיים" (בראשית ב, ז) הוא רשב"י. על כן שפיר רמזנו בקרא הנ"ל אשר האדם אשר נשמה באפו רומז על רשב"י שהוא במדרגת משה שנאמר בו שם ויהי האדם לנפש חיה, ס"ת משה, ולזה רמזנו הס"ת של מן האדם אשר נשמה באפו, הוא מרון ותיבת נשמה באמצע. עיי"ש.

זמן לידת רשב"י

ע"י בספר מעשה אבות לגר"י משאש זצ"ל, שהביא מדרש על סיפור לידתו של רשב"י ושם הביא שנולד ביום חג השבועות, אולם בספר בני יששכר (מאמרי חודש אייר מאמר ג אות ב), כתב שמסתמא נולד רשב"י ביום שנפטר דהיינו בל"ג בעומר שהרי אמרו בגמרא (ר"ה יא), שהקב"ה ממלא שנותיהם של צדיקים מיום אל יום וכן מובא בס' פרי צדיק (ויקרא ל"ג בעומר וסיום הש"ס). וכ"כ בספר שער יששכר, (אייר גל עיני אות ח' עמ' צג).

האם יום ל"ג בעומר הוא יום פטירת רשב"י

יום פטירת רשב"י מסורת היא בידנו שהוא יום ל"ג בעומר, וכמבואר בפשטות מרוב האחרונים. וע"י הערה. (כ"כ היערות דבש ח"ב דרוש י"א. וכן מטו משמיה דהשל"ה הק' ראה ספר המנהגים עניני הלולא דרשב"י. וכ"כ הברכ"י או"ח תצ"ג ס"ק ד'. ובסידור בעל התניא שער ל"ג בעומר. וכ"כ החיי אדם סי' קלא אות י"א, וכ"כ בבני יששכר (מאמרי חודש אייר מא' ג' אות ב). וכ"כ בשו"ת דברי נחמיה או"ח סי' לג אות ז'. ובשו"ת מים חיים חאו"ח סי' כב אות י"ג, ד"ה אמרתי. ובפרי

שרבי אלעזר לפי שהיה בצער מערה בחיי הורשה להכנס למערה מה שאין כן רבי יוסי.

רשב"י ניצוץ משה רבינו

כתבו גורי האר"י ז"ל (בספר הגלגלים פרק סד) שרשב"י היה ניצוץ של משה רבינו. והרמ"ע מפאנו בספר גלגולי נשמות (אות קטו, וע"ע בפירוש מאיר עין שם) כתב, "משה רבינו ע"ה, אחיה השילוני, ורבי שמעון בר יוחאי הכל משורש אחד". וכן כתב בליקוטי הש"ס (ריש מסכת שבת), שמשה רבינו ורשב"י הם בחינה אחת בניצוץ ובשורש שלהם, וכמו שמשה רבינו השיג את שלימותו בבריתו למדבר עד הגיעו לסנה, כך רשב"י הקדוש השיג שלימותו בבריתו והגיעו למערה. ובפרושו לס' הזוהר (פר' במדבר עמוד טז) כתב, הבנתי ממורי כי רשב"י היה דוגמת משה רבינו ע"ה וכו' והרב אברהם אזולאי כתב בספר חסד לאברהם (מעין ה נהר כה), שרשב"י דוגמת משה, אלא שהוא רק בבחינת נשמה שהיה לו בלחות שניות.

גם מה שנקרא רשב"י בס' הזוהר 'בוצינא קדישא' היינו ניצוץ קדוש שהיה מתנוצץ ברשב"י אור ניצוץ של משה רבינו, כמו שכתב במקדש מלך על הזוה"ק (דף ז) ובהגהות להקדמת ספר הזוהר (סוף דף יד), כתב דע כי רשב"י היה ניצוץ משה רבינו ע"ה, ודורו היה בבחינת דור דעה, ולכן התחיל ספר הזוהר במילת ברי"ש (וכן כתב מהר"ח בזוהר הרקיע פר' בראשית דף כב ט"ד) שהוא ר"ת רבי שמעון בר יוחאי, ולכן עשה רשב"י ספרא דצניעותא שיש בו ה' פרקים כנגד חמשה חומשי תורה. (עוד בענין זה עיין להר"ח הטוב בספרו "עוד יוסף חי" דרושים פר' האינו דף קמו).

ל"ג בעומר בהלכה ואגדה

~עובדות, הנהגות, מעלת היום, הלכות, מאמרים~

מאת: הרב דוד אטדגי שליט"א רב ומו"צ ק"ק כורש קטמון ירושלים ת"ו |
alonlekachtov@gmail.com לקח טוב במייל

של מצווה, להיותנו מובטחים שבזכותו נהיה פטורין מיום הדין ונצא זכאים".

המקור לעליה לציון רשב"י זיע"א ביום ל"ג בעומר וחשיבותה

בוזה"ק בסוף האדרא זוטא (דף רצו): כתב, "עולו ואתכנשו להלולא דרבי שמעון". וכן הובא בסדור רבי שבתי שמנהג ללכת בל"ג בעומר על קבר רשב"י ובנו.

וכתב בספר עמק המלך (לרבי נפתלי בכרך חי לפני 450 שנה ולמד את תורת הקבלה מפי תלמידי האר"י ז"ל, וז"ל, להיות ששני פעמים בשנה (להלן הוא מבאר שכוונתו סמוך לל"ג בעומר), חוק ולא יעבור הולכים כל חכמי סגולה הבקיאים בחכמת האמת יותר מעשרים חכמים למירון ששם קבור רשב"י, ורבי אליעזר בנו והלל ושמאי ורבי יוחנן הסנדלר ועל כל אחד בנוי כמו מגדל גבוה ד' קומת איש, והתנא הוא קבור מבפנים והמגדל מקיפו לכל צד, ושם פורסים אוהל אחד מן קברו של רשב"י עד קברו של רבי אליעזר ויושבין לשם בין רבי שמעון לרבי אליעזר עשרה ימים ועשרה לילות רצופים, ועוסקים בספר הזוהר דהיינו חכם אחד מגיד והאחרים מקשיבים לקולו, ויש להם שמש אחד המכין להם מאכלם וארבעה גוים חגורים כלי זיין עומדים בכל לילה מבחוץ כדי לשמור אותם מהגנבים, להיות שהוא רחוק מצפת שני פרסאות ורחוק מכפר מירון כמו תחום שבת. וזה הדבר הם עושים עשרה ימים קודם שבועות ועשרה ימים קודם ראש השנה ע"כ.

וכ"ה בגליוני עטרת זקנים בשו"ע (ס' תצג), כתב שכן מנהג ארץ ישראל. ובספר משנת חסידים (אייר) כתב מי שדר בארץ ישראל מצווה לעלות לקבר רשב"י. וכ"כ בספר קורות העיתים. ובלוח ירושלים, הובא בספר מנהגי א"י פכ"ג

בשמעם נמנו וגמרו לבטל הסכמה זו ונתבטלה".

יום ל"ג בעומר מסוגל לזרע של קיימא ולרפואה

הרה"ק רבי פנחס מקוריץ כתב בספרו "אמרי פנחס השלם" כתב: "יום זה מסוגל ביותר לעורר בו עניין הרפואה, ומי שצריך לקחת רפואה יתחיל בל"ג בעומר, כי בורא רפואות מכוון כנגד ה'וד', וכיוון שיום ל"ג בעומר הוא ספירות ה'וד שבהוד', הרי הוא מסוגל לבוא לתכלית הרפואה".

והרה"צ הצמח צדק היה אומר שמרון ראשי תיבות: "מלך רופא נאמן ורחמן". ומטו משמיה דהרה"ק ממונקאטש זי"ע שהיה אומר כי 'שמעון בר יוחאי' בגימטריא 'מחיה מתים'.

ובספר שער יששכר מונקאטש (אייר גל עיני אות ה' עמ' צג) כתב, שרשב"י נולד בל"ג בעומר (עי' בזה מש"כ לעיל), ולכן הוא עת רצון לבקש על זרע של קיימא, שהוא יומא דקא גרים עיי"ש. ובשם ה'שם שלמה' זי"ע אומרים, שהרוצה להיפקד בזרעא היא וקיימא יעתייר על כך בברכת 'רפאינו', כי ענין זה נכלל בכלל רפואה.

אות י"ג, כתב שבל"ג בעומר יעלו אנשים לאלפים מקצות ארץ אסיא ואפריקה. וכ"כ בספר עדות ביהוסף. וכמו שהביא בקו' ל"ג בעומר באורך.

הסכנה הגדולה אם יבטלו חלילה את העליה למירון

הנה כיום יש קולות שונים הקוראים לבטל את העליה למירון משום סיבות שונות, וראוי בזה לצטט מספר שבחי האר"י (שחובר בתקופת האר"י ז"ל), שהביא מעשה נורא עם חכמי צפת שרצו לבטל את העליה למירון והאר"י ז"ל הצילם מגזירה קשה, וזה הלשון המובא שם, "שוב יום אחד והם לומדים, אמר הרב [האר"י הקדוש] לחברים' תדעו שהרבנים [רבני ומקובלי צפת] נתקבצו במעמד [בבית דין] ורוצים לבטל הלולא דרשב"י לאמור: "שלא ילכו נשים מקושטות למירון, ואם ילכו – [אז רק] בבגדי חול, ולא ילינו שם, זולת זקנות".

ואם ככה יעשו [רבני צפת] ח"ו יבוא מגפה גדולה ויכלה רעים וטובים. השיב הרחי"ו [רבי חיים ויטאל]: "ולמה מר לא יודיע להם הדבר להציל את ישראל? אייל הרב: "אינם מאמינים ביי. אמר הרחי"ו: "אני אלך ואודיע להם". אייל: "לך". הלך שם והודיע להם. מהם לא האמינו, ומהם אמרו: "יבא הרב פה ונראה דבריו". ושלוה אחריו ובא, ודברו עמו שמה, ש[הסיבה ש] הם רוצים לעשות כן, לפי שבימים ההם [בל"ג בעומר] יש שמחות וגילות במאכל ומשתה, ואם מידי עבירה יצאנו, מידי הרחור עבירה לא יצאנו. ואין ראוי במקום הקדוש הזה לעשותו. והשיב להם: "האמת עמכם, ומה נעשה שהרשב"י מרוצה בזה, וכמה שנים שנוהגים כן! וחיינו יקפיד עלינו ויבא הנגף בעם. אבל אני אומר לכם דבר, אם תאמינו לי, שבאלו הימים במירון לא יש ערבות, אלא החוטא ימות לבדו".

חלק ההלכה

מתי חל ל"ג בעומר

ל"ג בעומר לעולם יחול בתאריך י"ח אייר, ואינו חל בימים שני, רביעי, ושבת, ותמיד יחול ביום בו חל פורים דפרזים באותה שנה, וסימנך פלג אלהים מלא מים (תהילים סה, י). (כ"ה בשו"ע ריש ס' תכה). וסימן נוסף הוא, פלג"ש פורים ל"ג בעומר שווים. (בשם ספר מטעמים, וחשבתו להוסיף הסבר בהקשר לסימן זה שהובא

ל"ג בעומר בהלכה ואגדה

~עובדות, הנהגות, מעלת היום, הלכות, מאמרים~

מאת: הרב דוד אטדגי שליט"א רב ומו"צ ק"ק כורש קטמון ירושלים ת"ו |
alonleachtov@gmail.com לקח טוב' במייל

בפוסקים, מלשון הפסוק "פִּלַּג אֱלֹהִים מֵלֵאמֹר מִיָּמִים", ע"פ מה שראיתי בפירוש האלשיך הקדוש ז"ע, עה"פ הנ"ל שביאר שלמרות השפע הגדול היורד מן השמים, בכל זאת "פִּלַּג אֱלֹהִים מֵלֵאמֹר מִיָּמִים", והיינו שלא נחסר מן השפע העליון כלל. וע"ד זה כוחו של הרשב"י זיע"א, שאמר יכול אני לפטור העולם, ויום זה הוא יום שיוורד בו שפע גדול כדלהלן).

וכן באותו יום שחל ל"ג בעומר יחול גם יום רביעי של חג הסוכות הבעל"ט שהוא יום האושפיזין של משה רבינו ע"ה, וכידוע נשמתם היתה משורש אחד, כדלהלן.

מנהג הדלקת מדורות ומה

יעשו השנה שחל איסור

להדליק מדורות

הנה מנהג קדמון הוא שביום הילולת הרשב"י מתקבצים כולם על גג ציון קבורתו במירון ומדליקים שם בשירה ובזמרה אבוקה גדולה ושורפים שם בגדים יקרים וזהב, ומנהג קדוש זה יסודתו בהררי קודש. ויש לכך כמה טעמים.

ועל כן פשט המנהג בכל תפוצות ישראל ביום קדוש זה להדליק מדורות להרבות במאורות לכבודו של רשב"י זיע"א. וראה הלכה הבאה.

הדלקות נרות ולימוד האידרא בבית

בספרים הקדושים מובא שיש להדליק נרות בליל ל"ג בעומר קודם תפילת ערבית, או לאחריה. וקודם ההדלקה יאמרו הרינו מדליקים נרות לכבוד התנא רשב"י אור צדיקים ישמת, נר רשעים ידעך. ויהי נועם ה' וכו'. ושוב לומר גם שמדליק נרות גם לאבותינו הקדושים ולאדם הראשון. ולחבריו של רשב"י.

ויש שהדליקו נרות י"ז נרות כמניין טו"ב.

ומחלקים את האידרא זוטא בין יושבי הבית או המתפללים. (עיין בזה, בספר משמרת שלום ס' לת. ובערוך השולחן ס' תצג ס"ז. ובספר דברי שלום ס' נח. ועוד).

ועל כן גם מי שלא מגיע השנה לצינונו הקדוש של רשב"י. ואינו יכול להדליק מדורות. ידליק נרות (עדיף כמה נרות שתהיה אורה גדולה, ויש נוהגים להדליק י"ז נרות) בביתו במקום בטוח. ובנוסף ישירו לכבודו של רשב"י הקדוש ובפרט את הפיוט הנורא "בר יוחאי", ויקראו מהאדרא זוטא. ולומדים בספר הלולא רבה. ובשבחי רשב"י ומימרות הפזורים בש"ס ובוזה"ק מרשב"י. (עיין בכ"ז למרן החיד"א מורה באצבע ס' רכג. ובספר חמדת ימים ח"ג ימי העומר פ"ב. ולהגר"ח פלאגי" בספר מועד לכל חי ס' ז אות ח'. ועוד).

אם מותר להתפלל על יד קבר רשב"י

ובשאר קברות הצדיקים

מותר להתפלל בציבור ולקרוא בתורה על יד קבר הרשב"י, ומערת המכפלה, וכן בקבר רחל אימנו, ואין בזה משום לועג לרש. משום שקברם נמצא במערה ואינו סמוך. ובקברות צדיקים פתוחים, וכגון, קברו של האר"י ז"ל והב"י, יש להימנע מלערוך שם תפילה מום לועג לרש, בפרט שמסביב ציונם יש קברות נוספים. ואם הוא קבר של צדיק הנמצא לבדו, וכגון קברו של הבכא סאלי זיע"א, המקילים להתפלל שם יש להם על מה שיסמכו.

(עי' שו"ע אור"ח ס' עא ס"ז, וביו"ד ס' שסז ס"ג, שאסור לערוך תפילה בסמוך למת. ואמנם סיים שם מרן אלא א"כ הוא לכבוד המת, ומכאן סמכו לקרוא תהילים ולבקש מהנפטר שיעמוד בתפילה עבוריו. ואמנם הגאון ממונקאטש בשו"ת מנח"א ח"ג ס' נג כתב להקל עפ"ז אף להתפלל ולקרוא בתורה עיי"ש מה שכתב. ובקבר הרשב"י ומערת המכפלה אין חשש כלל ומשום שמקום קבורתם עמוק הרבה. ושו"ר שעמד בזה מור"ר מרן הראשון שליט"א בספרו ילקט"י החדש על ספירת העומר בעמ' תקכו. עיי"ש. וע"ע בספר גשר החיים ח"א פכ"ט ס' י"א. ובענין תפילה בקבר רחל אמנו עיי"ן בזה במנח"א הנ"ל, שהקל מטעם ש"ל שאין לועג לרש באשה עיי"ש).

אמירת תחנון ביום ל"ג בעומר

ביום ל"ג בעומר: אין אומרים בו וידוי ותחנונים, וכן בתפילת המנחה קודם ל"ג בעומר אין אומרים תחנון, ואם חל ל"ג בעומר במוצאי השבת אין אומרים צדקתך בתפילת המנחה של שבת. (הרמ"א ס' קלא ס"ו, וסב"ל תצג, כתב שאין אומרים תחנון ביום ל"ג בעומר. ובמנחה שלפניו פליגי בזה האחרונים, דדעת הלבוש ס' תצג ס"ד, שאין אומרים בה תחנון. וכן דעת העולת תמיד ס' קלא ס"ק כג, והפמ"ג ס' תצב, וכ"כ בסידור היעב"ץ. ואמנם הרב חק יעקב תצ"ג סק"ו כתב לדייק מדברי המהר"ל שיש לומר תחנון במנחה שלפניו, וכן כתב ערוה"ש ס' קלא ס"ב, ועי' כה"ח תצג ס"ק כח. וראיתי בספר נוהג כצאן יוסף להרב יוסף יוזפא סגל (בהלכות לג בעומר עמ' רלג וע"ע עמ' קצב), שכ"כ לגבי ט"ו בשבט, כתב שאומרים תחנון במנחה שלפניו וגם במנחה של יום ל"ג בעומר, שמא יחשבו שהוא כבר לילה ויבואו לספור את העומר כבר ממנחה, עיי"ש. והם דברי חידוש).

בליל ל"ג בעומר: אין אומרים תחנון בקריאת שמע שעל המיטה, ולאחר ד' שעות מתחילת הלילה יש אומרים שיש לומר תחנון, ולהלכה אין לומר תחנון עד חצות הלילה. (עיין להגאון ר"ח פלאגי בספרו מועד לכל חי סימן ז ס"י, דאחר ד' שעות יש לומר תחנון. ואמנם בכף החיים סופר ס' תצג ס"ק לא, העלה שעד חצות אינו אומר תחנון כדין מוצאי שבת וי"ט).

אמר היום ל"ג בעומר אם חוזר לספור

בברכה

אם אמר לחבירו היום ל"ג בעומר ואין אומרים תחנון וכד', לא יצא ידי חובת ספירת העומר ויכול לשוב ולספור בברכה.

(כן העלה בשו"ת מהר"ש הלוי חאו"ח ס' ה. ועיי' בהגהות כנה"ג על הב"י ס"ק ג, שחלק על עיקר דבריו שיוצא יד"ח בספירת ראשי תיבות, ומ"מ בנ"ד הסכים שאף שאמר היום ל"ג בעומר לא התכוון למנין ספירה וצריך לחזור ולברך. וכ"כ בס' דעת תורה ס"ד, ובספר כרם שלמה האס (ס' תפט ס"א). וכן העלה מור"ר החו"ע יו"ט עמ' רמח. ועי' בספר אור ישראל יאנובסקי ס' תפט בתו"ד שכתב שיש ליהדר בזה לכתחילה שלא יאמר לכתחילה היום ל"ג בעומר, ואם אמר כן

ל"ג בעומר בהלכה ואגדה

~עובדות, הנהגות, מעלת היום, הלכות, מאמרים~

מאת: הרב דוד אטדגי שליט"א רב ומו"צ ק"ק כורש קטמון ירושלים ת"ו |
alonlekachtov@gmail.com לקח טוב במייל

הריני מגלה זאת לאבי יוחאי והוא ימסור אותך למלכות". אמר לו רבי עקיבא: "בני, יותר ממה שהעגל רוצה לינוק, פרה רוצה להניק. עז רצוני וחפצי להעביר אליך את לימוד התורה, אלא שהדבר כרוך בסכנת נפשות". השיבו רבי שמעון: "הלוא אתה כבר נתפסת בידי הרומאים, וחשש הסכנה הינו לגבי בלבד, ואני מגלה דעתי שהנני מוכן למסור נפשי כדי ללמוד עוד תורה ממך. וכך מסר את נפשו והתעלה למדרגות גבוהות ביותר.

הרשב"י, וקבר רבי מאיר בעה"נ, אינו צריך ליטול ידיו ביציאתו משם, משום שאין לחוש לרוח רעה בקברות צדיקים. (כ"כ אשכנזא דרבי את סב, ובחיי משה עמ' כד, והביאם מו"ר בילקוט"י שם עמ' תקכו. וע"ע נטעי גבריאל ח"ב עמוד תרצ"ב בהערה).

יחזור ויספור ללא ברכה. וזה שלא כדברי הכנה"ג ומהר"ש הלוי. וע"ע שערי תשובה אות 1).

לדעת האשכנזים, האם מותר להסתפר

כבר מליל ל"ג בעומר או רק בבוקר דעת הרמ"א (תצ"ג ס"ג) שרק ביום ל"ג בעומר מותר בתספורת, שמקצת היום ככולו. ועיין בדברי המשנ"ב שהביא דעת הא"ר שמותר מהלילה, ועיין בשו"ע הרב (שם ס"ה) שכבר מהלילה מותר משום שלשיטתם פסקו למות בל"ב בעומר. ועי"ש שתלה דין זה באמריית התחנן.

חלק המאמרים

חלאקה בל"ג במירון

מנהג קדום מובא בשו"ת הרדב"ז (ח"ב סי' תרח), בשער הכוונות (ענין ספירת העומר דף פ"ו ע"ד ודף פ"ה א') וז"ל: הרב רבי יונתן שאג"י ש העיד לי שבשנה הראשונה קודם שהלכתי אני אצלו ללמוד עם מורי ז"ל (האר"י) הוליך את בנו הקטן שם עם כל אנשי ביתו, ושם גילח את ראשו כמנהג הידוע ועשה שם יום משתה ושמחה (עיין שערי תשובה תקל"א, ז). וכ"כ בלחם מן השמים (ענין ספירת העומר) שטוב לעשות כן. והטעם שנהגו לעשות חלאקה במירון, על פי הגמרא בשבת (קל"ה, ב) "תניא רבי שמעון בן יוחאי אומר חס ושלום שתשתכח תורה מישראל שנאמר (דברים ל"א, כ"א) "כי לא תשכח מפי זרעו", א"כ הבטיח לנו רשב"י שלא תהא התורה נשכחת מפי זרעו וזרעו זרעו. לכן כשמכניסים אותו למצוות ולתלמוד תורה אומרים על קברו של רשב"י הבטחת שלא תשתכח תורה הבאנו את בנינו המיועד להיכנס לתורה ואנו מבקשים שזכות הצדיק תגן עליו שלא תשתכח תורה. וע"ע בספר ליקוטי מוהר"ן בהקדמה מש"כ בזה. וע"ע מש"כ מו"ר בילקוט יוסף (שם עמ' תקמח) באורך וטו"ט.

רשב"י הקדוש מרעיש ממלכות –

מאמר חיוזק ליומא דהלולא

ניצבים אנו קרוב וסמוך ליום ההילולא של אור העולם התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי, זיע"א שעמד והתעלה והגיע לדרגות שאין בן אנוש יכול להבינם ולהכילם, הוא היה מגדולי רבותינו התנאים ומהמפורסמים שבהם. וחי בדור השני שלאחר חורבן בית המקדש, וסבל כיתר בני דורו מגזרותיהם ומרדיפותיהם של נציגי המשטר הרומאי בארץ ישראל. רבו המובהק של רשב"י היה רבי עקיבא, וממנו ינק את עיקרי חכמתו.

רבי שמעון היה אחד משבעת התלמידים להם העביר רבי עקיבא את מסורת התורה, לאחר שעשרים וארבעה אלף תלמידיו מתו במגפה בפרק זמן קצר שבין פסח לעצרת, והיה העולם שמם שנשתכחה תורה. באותם ימי שמד ופורענות, כשסכנת מוות איימה על כל בן תורה, שם רבי שמעון נפשו בכפו ונכנס לבית האסורים, בבקשו מרבי עקיבא שילמדו תורה.

והיות שחם על חיי תלמידו הצעיר, רבי שמעון, סרב ללמדו תורה. אמר לו רבי שמעון: "אם אין אתה מלמדני תורה,

הערכת חכמי דורו של רשב"י אליו

חכמי אותו הדור רחשו כבוד והערכה לרבי שמעון בר יוחאי, וכך התבטאו אודותיו: רבי יוסי קרא על רבי שמעון המקרא הזה: "שפתים ישק משיב דברים נוכחים. דהיינו, ראוי הוא לנשיקה. וכן כשאדם אומר דברים נכוחים, אזי השומעים הסובבים אותו משיקים שפתותיהם זו לזו ושותקים, מחמת שאינם יודעים מה להשיב.

רבי יוחנן בן אלעזר אמר בשם רבי שמעון בן רבי יוסי בן לקוניא: "כדאי הוא רבי שמעון בר יוחאי לסמוך עליו בפניו ושלא בפניו".

רב אדא בר אבהו אמר: "ינוחו לו לרבי שמעון ברכות על ראשו".

אמר רבא: "כל אשה שיוולדת תבקש רחמים, יהי רצון שיהא בנה כרבי שמעון". אף הוא היה אומר: אם ראית את הבריות שנתאישו ידיהם מן התורה, עמוד והתחזק בה ואתה מקבל שכר כולם. מה הטעם? "הפרו תורתך – עת לעשות ליי".

סיפור יומו האחרון המרגש של רשב"י

הקדוש

ובאדרא זוטא מובא הסיפור על יומו האחרון עלי אדמות, של רשב"י, שבו הותר לרבי שמעון בר יוחאי לגלות סתרי

ל"ג בעומר בהלכה ואגדה

~עובדות, הנהגות, מעלת היום, הלכות, מאמרים~

מאת: הרב דוד אטדגי שליט"א רב ומו"צ ק"ק כורש קטמון ירושלים ת"ו |
alonlekachtov@gmail.com לקח טוב' במייל

באף", מתוך הקושי דווקא היא שתעמוד
לנו.

**יה"ר שתורתו של רשב"י תהא מגן
בעדינו, ותאיר את עיננו, ונזכה
בקרוב להנות מזיו קודשו בתחיית
המתים, ובבניין בית תפארתנו. אמן!**

הפיוט הקדוש והנורא "בר

יוחאי"

מקור המילים והמנגינה: הפיוט "בר
יוחאי נתחבר ע"י המקובל האלוקי רבי
שמעון לביא זי"ע"א שחי בתקופת האר"י
הקדוש לפני למעלה מחמש מאות שנה,
ופיוט זה התפשט בכל תפוצות ישראל
במהרה בניגון המפורסם שנתחבר ע"י
המחבר בעצמו.

עד שהגיע לעיר הקודש צפת ושם תלמידי
האר"י הקדוש ומרוב חיבה גדולה לפיוט
זה שילבוהו באמירת קבלת שבת. ומאז
ועד היום מצאנו סגולות רבות באמירת
פיוט קדוש זה, וגדולי עולם אף קבעו להם
מנהג לשיר פיוט זה בכל ערב שבת והוא
סגולה גדולה לנשמה יתירה ממקום גבוה.
כמו כן נהגו לזמרו בשבת שקודם ל"ג
בעומר. (ראה בספר שיר בר יוחאי דף כב ע"ב.
ובספר תפוחי זהב עיי"ש).

גודל קדושתו הנוראה של הפיוט "בר

יוחאי"

בספר יוסף אומץ (סוף אות תקפט, לרבי יוסף האן
ניירלינגן זצוק"ל חי בתקופת מרן הבית יוסף) כתב
בוה"ל, השיר שמוזכר בו בר יוחאי אייני
אומרו לרוב עומקו בקבלה. ע"כ. ומבואר
גודל תוקפו וגבורתו של שיר קדוש זה.
וחיבורים רבים נתחברו לבאר עומק
המילים בו. ולכן יש לאמרו בשמחה
וברעדה. בבחינת וגילו ברעדה.

אבא והוציאו את מיטתו. החלה המיטה
פורחת באויר, ואש מלהטת לפניה. והכל
שמעו בת קול האומרת: 'עלו ובואו
והתאספו להילולא דרבי שמעון, יבוא
שלום ינחו על משכבותם"'.
"כאשר נכנס למערה, שמעו קול במערה:
'זה האיש מרעיש הארץ, מרגיז ממלכות.
כמה גזרות הומתקו ביום זה בגללך! אתה
הוא רבי שמעון בר יוחאי, שבוראו מתפאר
בו בכל יום! אשרי חלקך, כמה עולמות
עליונים נשמרו בשבילך. עליך נאמר:
'אתה לך לקץ ותנוח, ותעמוד לגורלך
לקץ הימין!' עד כאן התיאור המצמרר
מתוך האדרא על אותו יום נורא ונשגב!

רשב"י הגיע למעלתו אחר תקופה

ארוכה

רשב"י הקדוש לא בחינם הגיע לדרגות
גבוהות אלו, אם לא מסירות נפשו כבר
בקטנותו ללימוד התורה, הוא התקדם
צעד אחר צעד עד שהגיע למה שהגיע. לא
ברגע אחד. וכמו שכתב בספר חסידים סי'
תרי"א וזה לשונו,

"וכן ר' שמעון בן יוחאי שרצה לפטור את
העולם מן הדין מפני שכך אמר ראיתי בני
עליה והם מועטים אם שנים הם אני ובני
הם, ואמר כך אני עשיתי זכיות הרבה
וקבלתי צער וענוים הרבה במערה ולא
בשביל עונותי הרי ענויים שלא כדין
קבלתי ואותם הייתי שוקל כנגד עינוי
שראו ליבא לרשעים על עונותיהם ובוה
הייתי פוטרם מן הדין מיום הדין".

ומבואר שדווקא מתוך צערו נתגדל והגיע
למעלה "שיכול אני לפטור העולם", וזו
ההבטחה של רבותינו ז"ל (יומא לה): "הבא
ליטהר מסייעין אותו", על כל אדם מוטל
לשאוף ולנסות לעשות ככל יכולתו,
להוסיף רוחניות ולימוד התורה לשגרת
היום, משום שרק ע"י שאיפות ויעדים
אדם יכול לנצל ולו במקצת את הכוחות
הגדולים הטמונים בו. "תורה שלמדתי

תורה רבים. הוא ניצל יום זה עד תום ומסר
דברים אלו באוני גדולי תלמידיו,

אותו היום דרש רשב"י ללא הפסקה, ולא
ניתן היה להסתכל אף במקומו מחמת
הזוהר, ובודאי שלא ניתן היה להסתכל בו.
אמר: "כל ימי ביקשתי לגלות רז זה, ולא
עלה בידי, אלא עתה שניתנה לי רשות.
הריני גוזר שלא יחשיך יום זה ככל הימים,
שהרי יום זה כולו ברשותי הוא, והריני
מתחיל לגלות בו נסתרות". ואמנם כך
היה.

ישב רבי שמעון ודרש. ישב רבי אבא
לפניו וכתב, ובנו רבי אלעזר חזר על
הדברים, כל התלמידים שמעו והתפעמו.
האש ליהטה סביבם, והשמש לא שקעה.
הוא גילה סתרי תורה מכיבושה של תורת
הרז, עד שהגיע לפסוק: "כי שם ציוה ה'
את הברכה חיים עד העולם".

"אמר רבי אבא: לא סיים רבינו הקדוש
לומר: 'חיים', עד שנחלשו דבריו. אני
שכתבתי, ביקשתי לכתוב עוד, ולא
שמעתי, ולא נשאתי ראשי, כי הזוהר היה
רב, ולא היה ביכולתי להסתכל. כאשר
שמעתי בת קול הקוראת ואומרת: 'אורך
ימים ושנות חיים ושלום יוסיפו לך',
הודעתי. שמעתי קול אחר: 'חיים שאל
ממך, נתת לו, אורך ימים עולם ועד'. כל
אותו היום לא פסקה האש מהבית, ולא היה
מי שיתקרב אליו, כי סובבהו האור
והאש".

"כל אותו היום נפלנו לארץ ובכינו. לאחר
שפסקה האש, ראינו לרבנו הקדוש, קודש
הקודשים, שהסתלק מן העולם – עטוי
בלבושו, שוכב על ימינו, ופניו מחייכות.
קם רבי אלעזר בנו, נטל ידיו ונשק להן.
ביקשו החברים לבכות ולא יכלו לדבר.
קם רבי חייא על רגליו ואמר: 'עד עתה
רבנו הקדוש פעל בשבילנו, עתה הזמן
לפעול בשבילו'. קמו רבי אלעזר ורבי

ל"ג בעומר בהלכה ואגדה

~עובדות, הנהגות, מעלת היום, הלכות, מאמרים~

מאת: הרב דוד אטדגי שליט"א רב ומו"צ ק"ק כורש קטמון ירושלים ת"ו |
alonlekachtov@gmail.com | לקח טוב במייל

ואמרתם כה לחי / מרן הבן איש חי זי"ע

**ואמרתם כה לחי רבי שמעון בר
יוחאי**

**איש אלהים קדוש הוא אשרי עין ראתהו
לב חכם ישכיל פיהו אדוננו בר יוחאי.**

**ברוך הוא מפי עיליון קדוש הוא מהריון
מאור גליל העליון אדוננו בר יוחאי.**

**גבור ואיש מלחמה בדת תורה תמימה
מלא מדע וחכמה אדוננו בר יוחאי.**

**דרש כל תעלומות בעו ותעצומות
עלה מעלות רמות אדוננו בר יוחאי.**

**החבא בתוך מערה מפני הגזרה שם למד
סתרי תורה אדוננו בר יוחאי.**

ישם נברא מעין לו וחרוב למאכלו

מה טוב חלקו וחבלו אדוננו בר יוחאי.

זכר צדיק לברכה דין ריכא ובר ריכא

זכה ורבים זפה אדוננו בר יוחאי.

בר יוחאי נמשחת...

בר יוחאי בקדש הקדשים קו ירוק מחדש
קדשים שבע שבתות סוד חמשים קשרת
קשרי שי"ן קשריך

בר יוחאי נמשחת...

בר יוחאי יו"ד חכמה קדומה השקפת
לכבודו פנימה לב (שלשים ושתים)
נתיבות ראשית תרומה את כרוב ממשח
זיו אורך

בר יוחאי נמשחת...

בר יוחאי אור מפלא רום מעלה יראת
מלהביט פי רב לה תעלומה ואין קורא לה
נמת עין לא תשורך

בר יוחאי נמשחת...

בר יוחאי אשרי יולדתך אשרי העם הם
לומדך ואשרי העומדים על סודך לבושי
חשן תמיך ואוריך

בר יוחאי נמשחת...

הפיוט "ואמרתם כה לחי"

פיוט קדוש זה התחבר ע"י מרן הבן איש
חי זיע"א על פי סדר א' ב', וחיברו
כשעלה לארץ ישראל בשנת תרכ"ט
כאשר השתטח על ציון קודשו של
רשב"י זיע"א.

**בר יוחאי / חיברו האלוקי רבי שמעון
לביא זיע"א**

**בר יוחאי נמשחת אשריך שמן ששון
מחבריך**

**בר יוחאי שמן משחת קדש נמשחת
ממדת הקדש נשאת ציץ גור הקדש
חבוש על ראשך פארך**

בר יוחאי נמשחת...

**בר יוחאי מושב טוב ישבת יום נסת יום
אשר ברכת במערת צורים שעמדת שם
קנית הודך והדרך**

בר יוחאי נמשחת...

**בר יוחאי עצי שטים עומדים למודי יי הם
לומדים אור מפלא אור היקוד הם יוקדים
הלא המה ירוך מוריך**

בר יוחאי נמשחת...

**בר יוחאי ולשדה תפוחים עלית ללקוט
בו מרקחים סוד תורה כציצים ופרחים
נעשה אדם נאמר בעבורך**

בר יוחאי נמשחת...

**בר יוחאי נאורת בגבורה ובמלחמת אש
דת השערה וחרב הוצאת מתערה שלפת
נגד צורריך**

בר יוחאי נמשחת...

**בר יוחאי למקום אבני שיש הגעת לפני
אריה ליש גם גלת כותרת על עיש
תשורי ומי ישורך**

'ל"ג בעומר בהלכה ואגדה'

~עובדות, הנהגות, מעלת היום, הלכות, מאמרים~

מאת: הרב דוד אטדגי שליט"א רב ומו"צ ק"ק כורש קטמון ירושלים ת"ו |
הארות והערות ניתן לשלוח למערכת עלון 'לקח טוב' במייל alonlekachtov@gmail.com

צדיק יסוד עולם גלה מדרש הנעלם
יכול לפטור העולם [סודותיו זהב כלם]
אדוננו בר יוחאי.

מקום בחר בשמאי עם הנביא אחיה
זה מבני עליה אדוננו בר יוחאי.

חדש כמה הלכות הן במשנה ערוכות
זה המרגיז ממלכות אדוננו בר יוחאי.

קולו זמר עריצים והכרית את כל
הקוצים והציל הלחוצים אדוננו בר
יוחאי.

נחמד מאד למעלה זכה ליקר וגדלה
פתר עליון לו נגלה אדוננו בר יוחאי.

טהר את עיר טבריה עשה אותה נקיה
הודו לו מן שמאי אדוננו בר יוחאי.

ראה פניו מאירים בשבתו עם חברים
עת גלה סוד נסתרים אדוננו בר יוחאי.

סיני סיני לו נקרא ארי שבחבורה
ממנו תצא תורה אדוננו בר יוחאי.

ידע כל הנסתרות דבריו עושים פרות
בטל כמה גזרות אדוננו בר יוחאי.

שלום רב על משכבו מה טוב חלקו
וטובו. דובר אמת בלבו אדוננו בר
יוחאי.

עשה שבעים תקונים יקרים מפנינים
בם תקן העליונים אדוננו בר יוחאי.

כל ימיו אשר חיה אות הקשת לא נהיה
כי הוא אות עולם היה אדוננו בר יוחאי.

תורתו מגן לנו היא מאירת עינינו הוא
ימליץ טוב עלינו אדוננו בר יוחאי.

פתח פיהו בחכמה הוציא אור תעלומה
תקן זהרי חמה אדוננו בר יוחאי.

לכל ישראל האיר בסוד תורה הבהיר
כאור החמה מזהיר אדוננו בר יוחאי.

